

Suomen teologinen instituutti

Puhetyöläisen perustyökalut

30.9.2009 Keijo Rainerma

EVANKELIOIVA SAARNA

Joulupäivän ensimmäisessä evankeliumisaarnassa Martti Luther saarnaa: "...seurakunnassa ei saa saarnata muuta kuin evankeliumia. Nytpä evankeliumi ei opeta enempää kuin näitä kahta edellä mainittua kohtaa, nimittäin Kristusta ja hänen esikuvaansa: kahdenlaisia hyviä tekoja, toisia, Kristuksen hyviä tekoja, joiden perustuksella me uskossa tulemme autuaiksi, ja toisia, omia hyviä tekojamme, joista lähimmäisemme saa avun...Mitä selvimmin sanoin enkeli ilmoittaa, että kristikunnassa on julistettava evankeliumia eikä mitään muuta. Evankeliumin mukaisesti hän ryhtyy virkaan ja sanaan, lausuen: "Minä evankelioin." Enkeli ei sano: "Minä julistan teille", vaan: "Minä ilmoitan teille evankeliumin; minä olen evankelista, ja minun sanani ovat evankeliumia". Evankeliumi merkitsee hyvää, iloista sanomaa, ja se on oleva uuden liiton julistuksena...Tästä nyt näet, mitä evankeliumi on; se on nimittäin iloinen julistus Kristuksesta autuaaksitekijästämmä. Se, joka häntä oikein julistaa, julistaa evankeliumia ja pelkkää iloa...Jos jotakin muutakin olisi julistettava, olisi tämä evankelinen enkeli ja enkelievankelista siitä kyllä maininnut." (Kirkkopostilla I, 296, 298)

"Puheen (saarnan) tehtävä on kuuluttaa Jumalan pelastavia tekoja ihmisille niin, että ne nykyistyvät ja koskettavat kuulijoita, heidän elämäänsä ja heidän tarpeitaan. Saarnaaja on airut." "Saarnaaminen on evankeliumista todistamista, sen kertomista, mitä asianomainen on itse kokenut." "Evankeliumin saarna on osa itse evankeliumia. Väline ja sisältö, saarnaaminen ja sanoma, jota julistetaan, kuuluvat erottamattomasti yhteen." (Samuel Lehtonen, Saarna – sanoja vai sanomaa)

Kolme todellisuutta kohtaavat kristillisessä julistuksessa:

1. Raamatun todellisuus, totuus

- jumalallinen ja inhimillinen. Inhimillinen kieli sanoissaan on väline, joka kantaa Jumalan sanaa.
- Jumalan sana ja Jumalan teko. Sana vaikuttaa ja antaa sen, mitä se vaatii.
- Luottamus sanaan. Sana ei petä saarnaajaa.
- Luterilaisesta sanainspiraatio-opista esimerkkinä opetus ehtoollisesta. "...vaan jokaisesta sanasta, joka Jumalan suusta lähtee."
- Sanakeskeisyys on Kristus-keskeisyyttä. Jokaisesta tekstistä, lain vaatimuksesta, elämäntilanteesta johtaa polku Kristukseen.
- Evankeliumin nyt -hetki. "Tänä päivänä", "tänään, jos kuulet hänen äänensä..."
-

2. Saarnaajan todellisuus

- Kukaan ei astu puhujan paikalle pelkästään Hengessä.
- Tunne ja tunnusta oma elämänhistoriasi ja käsittele omat kipukohtasi. Voit silloin paremmin keskittyä sanomaan ja kuulijoihin
- Saarnaaja ei vain esitelmöi Jeesuksesta, hän tuntee Hyvän Paimenen.
- Julistajan ”minä” ei häivy, vaan sanan kulkee julistajan oman sydämen kautta.
- Ole aito ja tosi ”uskosi määrän mukaan”, mutta sanoessasi ”näin sanoo Herra” saat puhua suulla suuremmalla.

3. Kuulijan todellisuus

- Tietoa ihmisestä, yhteiskunnasta, ajan aatevirtauksista. Suuri osa hengellisestä etsinnästäkin keskittyy omaan hyvinvointiin. Kysymys on enemmän itsensä toteuttamisesta kuin oikein elämisestä. Elämän suuri tarkoitus ei ole voida hyvin, vaan elää oikein. Väärät valinnat eivät olleet edeltä määrätty.
- Itsetuntemus lisää ihmistuntemusta
- Ei ole suurempaa kärsimystä kuin yhden ihmisen kärsimys.
- Tietäminen ja selittäminen ei saa aikaan muutosta. Käyttäytyminen muuttuu vasta, kun arvot muuttuvat. Arvomaailman voi muuttaa vain Jeesus.
- Sydämen maaperä on evankeliumille aina karu. Sanan siemen muokkaa myös sydämen pellon.
- Ihmisen suurimmat tarpeet, usko, toivo, rakkaus, voi täyttää vain evankeliumi. Itsekkäälle valtapelille, häikäilemättömälle oman edun tavoittelulle, sosiaaliselle rappiolle, lasten ja vanhusten laiminlyönnille jne. ei ole muita tukkeita, kuin ihmisten elämää syvältä muuttava hengellinen herätys. Hyvä elämä ei ole hallituksen käskettävissä.

Apostolinen julistus sisältää kolme pääkohtaa ja niistä seuraavan johtopäätöksen

- 1. Jeesus kuoli ristillä puolestamme**
- 2. Jumala herätti Jeesuksen kuolleista, Jeesus elää**
- 3. Odotamme Jeesuksen paluuta**

Johtopäätös on parannus synneistä ja usko evankeliumiin

Pietarin helluntaisaarna (Apt 2:14 – 41):

- VT:n lupauksista päästään kutsuvaan evankeliumiin. (2:21)
- Pelastus perustuu Jumalan Kristuksessa valmistamiin tekoihin. (2:22 – 31)

- Kuulijoiden kysymykseen, mitä meidän pitää tehdä, vastaa Pietari: Tehkää parannus, ottakaa kaste, antakaa pelastaa itsenne. (2:38, 40)
- Sanan julistukseen kuuluu kysymys sanan vastaanottamisesta. (2:41)

Pietarin saarna Korneliuksen kotiseuroissa (Apt 10:34 – 43)

- Pietari ei aloita VT:sta, ehkä siksi, että ollaan pakanakodissa, vaan ihmeellisistä tapahtumista, jotka edelsivät kotiseuroja ja jotka vakuuttivat Pietarin siitä, että evankeliumi kuuluu kaikille. Mitä varten olen täällä? (10:29 – 34)
- Pietari keskittyy Jeesukseen ja mainitsee todistajan tehtävänsä.
- Puhe päättyy evankeliumin kutsuun Jeesuksen ohjeen mukaisesti (Luuk 24:46-48; Apt 10:43). Pyhä Henki siunaa julistetun sanan.

Paavali julistaa juutalaisille ja käännyttäville synagogassa sapattina (Apt 13:16 – 41)

- Puhe päättyy ”kaavan” mukaiseen loppuvetoomukseen ja varoitukseen siitä, ettei kukaan halveksisi tätä sanomaa. (13: 38 – 41)
- Se, mitä lakia noudattamalla jää saavuttamatta, saadaan nyt lahjaksi uskomalla Jeesukseen.
- Sanan nälkää kasvaa. Jumala ruokkii nälkäiseksi.

Ateenassa Paavali keskustelee synagogassa, väittelee filosofien kanssa torilla ja puhuu Areiopagilla (Apt 17:16 – 32)

- Paavali liittyy yleiseen jumalakaipuuseen ja ilmoitukseen, mikä ei riitä. Tarvitaan erityinen, Jumalan ilmoitus. (17:22, 23)
- Jumala on salattu eikä ole ihmisen löydettävissä, ellei hän itse ilmoita itsestään ja vielä enemmän: hän on käynyt luonamme. (17:24 – 30)
- Jeesuksen ylösnousemus on Jumalan puheenvuoro myös tulevaisuudesta. (17:31)

Paavalin henkilökohtainen ja liikuttava puhe Efeson seurakunnan vanhimille päättyy rukoukokoukseen. (Apt 20:18 – 38)

Paavalin Jerusalem –saarna on henkilökohtainen todistuspuheenvuoro hepreankielellä ja päättyy kuulijoiden raivoon. (Apt 22:1 – 22)

Paavalin puhe maaherra Feliksille johtaa siihen, että Feliks tuo rouvansakin kuulemaan Paavalin puhetta uskosta Jeesukseen, vanhurskaudesta, ihmisen kiusauksista ja viimeisestä tuomiosta. (Apt 24:10 – 25) Paavali tunnustaa ehdottoman luottamuksensa Jumalan saanaan ja uskonsa ylösnousemukseen. Näistä seuraa halu huolehtia omantunnon puhtaudesta. (24:14 – 16)

Paavali pitää laajan henkilökohtaisen todistuspuheenvuoron Agrippan edessä. (Apt 26:1 – 29) Ylösnousemisen Jeesuksen kohtaaminen on muuttanut entisen vainoojan elämän ja antanut tehtävän. Saa olla mukana omaa itseä ja elämää suuremmissa. Elämän tarkoitus ei löy-

dy kokoamisesta, omistamisesta ja kuluttamisesta, vaan suuremman palvelukseen antautumisesta. Puheen tähtäyspiste on Agrippan ja muiden kuulijoiden uskoon tulo.

Kuvitelkaa, että Jeesus olisi omaksunut nykyajan tavan tehdä julistuksesta pikkupsykologiaa ja terapointia. Hän olisi koonnut oppilaat vuorelle ja sanonut: "Nyt pojat puhukaa itsestänne ja tunteistanne vapaasti, minä esitän kysymyksen silloin tällöin." Sen sijaan, että olisi nyt vuorisaarna painokkaine "minä sanon teille"-lauseineen, meillä olisi joukko sekavia kysymysmerkkejä. Se olisi kaaos, ei sanoma. Ihmiset eivät olisi sanoneet: "Hän puhuu niin kuin se, jolla on valta." He olisivat sanoneet: "Emme ole varmoja hänen kannastaan, emme varmoja itsestämme, emme varmoja mistään!" Tämä ei olisi tuottanut ihmisiä, jotka "olivat hämmästyksissään hänen opetuksestansa", vaan ihmisiä, jotka eivät ihmettele mitään ja ovat tietämättömiä kaikesta. Ei ole mitään hämmästeltyä, on vain uutisia, muttei sano-
maa. Ei ole mitään kääntymystä, sillä ei ole mistä ja mihin kääntyä. Ei ole muutosta, sillä ei ole mihin muuttua. (Stanley Jones: Kristuksen vuorisaarna) Kun hylätään Sana, jäävät vain sanat, jaaritukset.

Johtopäätökset herätyssaarnaan...